

Skatte- och tullavdelningen
Enheten för inkomstskatt och socialavgifter
Linda Haggren

103 33 STOCKHOLM

Promemorian " Sänkta socialavgifter för vissa delar av tjänstesektorn "

Förslaget

Promemorian föreslår att dagens socialavgifter på 32,42 procent sänks till 10,21 procent på hushållsnära tjänster. Detta avses omfatta hushållens köp av tjänster som reparation och underhåll av olika fordon (t.ex. bilar, båtar och cyklar), färdiglagad mat (t.ex. restaurang och catering), övernattningar (t.ex. hotell och camping), taxi, tvätt, skomakare, hårklippning, kroppsvård (ej sjukvård) samt hundpassning. Hushållstjänster omfattas ej av förslaget eftersom det redan åtnjuter stora skattereduktioner som i praktiken gör det skattebefriat. Motivet med förslaget är att öka sysselsättning och samhällsekonomisk effektivitet samt minska svartarbetet i ekonomin. Förslaget föreslås träda i kraft den 1 januari 2008.

Yttrande

LOs styrelse avvisar förslaget eftersom skattesänkningen inte på ett rimligt sätt skulle medföra de effekter som är motivet med förslaget. Köpkraften skulle framförallt öka för hushåll som redan har högre köpkraft. Stora problem skulle uppstå när det gäller att särskilja de verksamheter samt de delar av lönesumman som ska få sänkta socialavgifter.

Motiveringar

LO är generellt emot selektiva skattesänkningar eftersom det innebär avsteg från likformig beskattning. Sådana avsteg påverkar skatteuttagets samhällsekonomiska och administrativa kostnader samt hushållens fördelning av köpkraft. Dessa effekter står oftast i motsatsställning till varandra på sådant sätt att om den samhällsekonomiska effektiviteten ökar så ökar också de administrativa kostnaderna och spridningen i fördelning av hushållens köpkraft. En likformig beskattning väger bäst av dessa motsättningar och LO anser att detta även gäller för dessa hushållsnära tjänster.

Ett starkt skäl att utforma skatteuttaget på principen om likformig beskattning är att det ger upphov till låga administrativa kostnader. Med detta menas att skattemyndigheterna slipper reda ut krångliga taxeringsärenden där det skall avgöras om berörd verksamhet uppfyller kriterierna för att vara berättigad till reducerad skatt. Uppfinningsrikedomen brukar vara stor hos företagen när det gäller att få verksamheten att ge sken av att uppfylla dessa kriterier. Med likformig beskattning slipper man också den snedvridning av konkurrensförhållanden som uppstår omkring de områden i den beskattade ekonomin där det råder olika skattesatser. Reducerad moms på mat snedvrider t.ex. konkurrensförhållanden mellan restauranger, som betalar 25 procents moms, och företag som levererar färdiglagad mat, som betalar 12 procents moms. Detta är ett av motiven till att LO är för full moms på mat.

Promemorian anger också att denna motsatsställning finns mellan samhällsekonomiskt effektiva skatter, fördelningen av köpkraft samt administrativa kostnader. Promemorian anger emellertid att i just detta fall skulle den samhällsekonomiska effektiviteten öka extra mycket eftersom en ökad efterfrågan på hushållsnära tjänster i stor utsträckning kommer att avlasta hushållens obetalda fritidsarbete och därmed frigöra tid för ökat marknadsarbete. Dessutom skulle det omfattande svartarbetet i dessa branscher minska. Därmed skulle den samhällsekonomiska effektiviteten öka i sådan hög grad att det mer än väl skulle uppväga nackdelarna med ökade skillnader i hushållens köpkraft och de högre administrativa kostnader som gränsdragningsproblemen kommer att ge upphov till.

LO delar inte denna syn. Effekterna på arbetsutbudet blir sannolikt i stället begränsade av två skäl. Vissa skattesänkningar berör verksamheter som vanligtvis inte utförs av hushållsmedlemmar på sin fritid som t.ex. taxiresor och hotellverksamhet. I de fall som skattesänkningen skulle leda till minskad hemmaproduktion och ökad efterfrågan på marknadsproducerade hushållstjänster, som t.ex. skattesänkning på restaurangbesök, skulle sannolikt den största delen av frigjord tid att användas till mer umgänge med släkt och vänner samt fritidsaktiviteter. Endast en begränsad del kan väntas bli utnyttjad till ökat marknadsarbete. En dansk undersökning om effekterna av skattereduktion till hushållsarbete ger starkt stöd till denna slutsats¹.

LO är kritisk till att promemorian inte redovisar någon fördelningsanalys av förslagen. En sådan skulle med största sannolikhet visa att ju högre inkomster hushållen har, desto mer i procent kommer deras köpkraft att öka. Detta beror på att hushåll ofta har en större andel av sina utgifter på hushållsnära tjänster ju högre inkomster hushållet har (se SCBs HEK-undersökningar).

Att bekämpa skattesmitning med skattesänkningar anser LO är en felaktig metod som i grunden bygger på att när det inte finns några skatter så kan man inte heller smita från dem. Svensk ekonomi behöver skatter. Därför ska svartarbete bekämpas med ökad kontroll, där risken för upptäckt är påtaglig, samt information som försvarar skattesystemet. Satsningar på flera skattekontrollanter kan dessutom visa sig vara en ren vinstaffär eftersom t.ex. Ekobrottsmyndigheten för närvarande drar in mer skattepengar än vad deras verksamhet kostar.

LO anser dessutom att de förslagna skattesänkningarna kommer att få begränsade effekter på att svarta verksamheter blir vita. Detta beror för det första på att de föreslagna skattesänkningarna är relativt begränsade. Det återstår fortfarande höga skatteuttag samt andra löneavgifter som kan motivera till svartarbete. Dessutom är det inte enbart höga lönekostnader som kan motivera till svart verksamhet. Viss verksamhet bedrivs svart för att undvika offentlig registrering.

Skillnaden i företagarens pris mellan att betala svart eller vit lön kan belysas med ett exempel. Om den utgående timlönen är 107 kronor blir löneinkomsten efter skatt 75 kronor (se tabell nedan). Dessa 75 kronor kan jämföras med en svart lön. I detta fall blir idag den totala lönekostnaden för företagaren 200 kronor. Då ingår inkomstskatt, socialavgifter, avtalade avgifter, semesterersättning samt moms. Skulle socialavgifterna sänkas till 10,21 procent, skulle företagarens totala lönekostnad minska till 170 kronor. Jämfört med en svart lön skulle lönekostnaden fortfarande vara mer än dubbelt så stor. De företag

---

¹ Baggrundsrapport: Samfundsøkonomiske konsekvenser af hjemmeserviceordningen, Erhvervsministeriet

som endast har ekonomiska möjligheter att betala svarta löner, kommer ändå inte att få råd att betala vita löner.

	Dagens regler	Förslaget		
	Påläggssats	Kronor	Påläggssats	Kronor
Nettolön		75		75
Inkomstskatt	43%	32	43%	32
Utgående lön		107		107
Arbetsgivaravgifter	32,4%	35	10,2%	11
Avtalade avgifter, semesterersättning	17%	18	17%	18
Lönekostnad		160		136
Moms	25%	40	25%	34
Total lönekostnad		200		170

När det allmänt handlar om sambandet mellan lägre socialavgifter och högre sysselsättning, brukar detta på några års sikt vara svagt. Detta beror på att lägre socialavgifter skapar utrymme för högre utgående löner och därför blir inte de totala lönekostnaderna lägre.

Promemorian diskuterar detta men anser att just inom de hushållsnära tjänstesektorerna har arbetarna en så svag ställning att de inte kan ta ut högre utgående löner. Därför skulle sysselsättningseffekten av lägre socialavgifter i dessa sektorer bli högre än vad som annars skulle bli fallet.

Dessa subventionerade tjänster skulle enligt promemorian ställa lägre krav på arbetssökande. Därför skulle en relativt stor arbetsmarknad kunna skapas för arbetslösa med låg utbildning och låg produktivitet, där värdet av deras produktionsresultat annars skulle understiga marknadsmässig lön.

LO anser att det är ett problem att de anställda på dessa marknader har en svag ställning. Deras ställning behöver förstärkas. Problemet med att vissa arbetslösa inte har tillräckliga kunskaper eller kvalifikationer för att ta ett jobb till marknadsmässig lön, löses knappast genom skattesubventioner. Detta är ett individrelaterat problem där individen behöver riktat stöd i form av t.ex. utbildning eller hälsovård. Det är fel metod, som promemorian föreslår, att subventionera arbetsställen om det i stället är de arbetslösa som behöver subventioneras. Individanknutna lönesubventioner är i dessa fall en bättre och mer effektiv metod.

Skattesänkningen kostar 7,8 miljarder kronor brutto. LO anser att betydligt bättre och säkrare sysselsättningseffekter skulle kunna nås genom att använda dessa medel för att öka sysselsättningen i kommunerna. Dessa miljarder skulle räcka till att nyanställa 19 000 personer fördelade på t.ex. följande yrkesgrupper:

sjuusköterskor	3000
undersköterskor, sjukvårdsbiträden	3500
gymnasielärare i allmänna ämnen	2500
grundskollärare	3000
förskollärare och fritidspedagoger	3500
barnskötare m.fl.	3500
summa	19000

En fördel med att i stället öka statsanslagen till kommunerna är att man undviker problematiken med gränsdragningsfrågor då man skall avgöra vilken verksamhet som ska få lägre socialavgifter. Dessa problem kan bli stora och innebära krångliga rutiner för företag då dess anställda utför både hushållsnära tjänster och annan produktion som skall betala

fulla socialavgifter. Liknande problem kommer att uppstå då ett företag producerar hushållsnära tjänster till både hushåll och företag, eftersom det endast är de som producerar till hushåll som ska få sänkta socialavgifter.

Där det finns gränsdragningsproblem, finns det också möjligheter till skatteplanering. Ett av huvudargumenten bakom att införa likformig beskattning var just att minimera möjligheterna till skatteplanering. Erfarenheten visar dessutom att det är svårt att upprätthålla dessa gränser för olika beskattning. Det skattesubventionerade området ifrågasätts ständigt och krav ställs på utvidgning, framförallt från de verksamheter som befinner sig på "felsida" om gränsen för lägre beskattning.

Stockholm som ovan
LANDSORGANISATIONEN I SVERIGE

Wanja Lundby-Wedin

Mats Morin